

Sygn. akt II Cz 73/15

POSTANOWIENIE

Dnia 26 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym :

Przewodniczący: SSO Bogumił Goraj (spr.)

Sędziowie: SO Piotr Starosta

SO Wojciech Borodziuk

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2015 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku K. K.

z udziałem W. K.

o podział majątku wspólnego

na skutek zażalenia uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 3 grudnia 2014r. sygn. akt II Ns 1206/14

postanawia: uchylić punkty 1 (pierwszy) i 2 (drugi) zaskarżonego postanowienia.

II Cz 73/15

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 3 grudnia 2014 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy umorzył postępowanie (pkt1), kosztami postępowania od których wnioskodawczyni była zwolniona obciążył Skarb Państwa (pkt 2) oraz zwolnił uczestnika postępowania od kosztów sądowych (pkt 3). Sąd Rejonowy wskazał, że na rozprawie w dniu 3 grudnia 2014 r. wnioskodawczyni cofnęła wniosek, a uczestnik postępowania wyraził na to zgodę. Dlatego Sąd na podstawie przepisów art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. umorzył postępowanie. O kosztach Sąd orzekł w myśl przepisu art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Zażalenie na to postanowienie wniósł uczestnik postępowania, który domagał się uchylenie postanowienia w części, w której sąd umorzył postępowanie i nie obciążył wnioskodawczyni kosztami postępowania. Oświadczył, że odwołuje zgodę na cofnięcie wniosku, gdyż został wprowadzony przez wnioskodawczynię w błąd. Twierdził, że wyraził zgodę na cofnięcie, gdyż wnioskodawczyni obiecała, że załatwi sprawę ugodowo poza rozprawą. Tymczasem po umorzeniu postępowania wnioskodawczyni nie wyrażała woli polubownego podziału majątku wspólnego.

Wnioskodawczyni poparła zażalenie. Twierdziła, że na rozprawie w dniu 3 grudnia nie składała oświadczenia o cofnięciu wniosku, lecz jej zamiarem było uniknięcie kosztów opinii biegłego, a Sąd Rejonowy niewłaściwie zrozumiał jej wypowiedź. Zaprzeczyła, aby unikała ugodowego załatwienia sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie jest uzasadnione. Decydujące znaczenie ma charakter czynności, w której strona (uczestnik postępowania nieprocesowego) cofnął pozew (wniosek). W postępowaniu nieprocesowym kwestię cofnięcia wniosku regulują przepisy art. 512 § 1 i 2 k.p.c., z których wynika, że nie jest dopuszczalne cofnięcie wniosku w sprawach, które mogły być wszczęte z urzędu oraz że po rozpoczęciu rozprawy, bądź po złożeniu przez któregokolwiek z uczestników postępowania stanowiska na piśmie cofnięcie wniosku wymaga zgody wszystkich uczestników postępowania. Nie jest to regulacja całościowa i do cofnięcia wniosku w postępowaniu nieprocesowym odpowiednie zastosowanie (art. 13 § 2 k.p.c.) znajdzie przepis art. 203k.p.c.

W wyroku z dnia 11 lutego 2011 r., wydanym w sprawie I CSK 252/10 (LEX 82125) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że odwołanie oświadczenia procesowego strony o cofnięciu pozwu i zrzeczeniu się roszczenia (art. 203 § 1 k.p.c.) z powołaniem się na błąd (art. 84, 86 i 88 k.c.) możliwe jest jedynie do chwili uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania przewidzianego w art. 203 § 4 k.p.c. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy wskazał, że w judykaturze utrwalilo się trafne stanowisko o istnieniu określonej cezury czasowej możliwości odwoływania procesowych oświadczeń woli przez strony. Decydujące znaczenie w tym zakresie będą miały przede wszystkim przepisy prawa procesowego (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2004 r., II CK 80/03, niepubl., wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2002 r., IV CKN 917/00, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2007 r., IV CSK 110/07, niepubl.). W uzasadnieniu wyroku z dnia 19 marca 2002 r., IV CKN 917/00 i w uzasadnieniu wyroku z dnia 20 stycznia 2004 r., II CK 80/06, przyjęto trafne stwierdzenie, że odwołanie procesowego oświadczenia woli może nastąpić do czasu, w którym "nie osiągnie ono (to oświadczenie) skutku w postaci orzeczenia kończącego postępowanie". Oznacza to, że kwestia dopuszczalności odwoływania procesowych oświadczeń woli powinna być rozważana właśnie z punktu widzenia określonych skutków procesowych, jakie może kreować w zindywidualizowanym postępowaniu procesowe oświadczenie woli określonego typu. W odniesieniu do czynności procesowych, obejmującej cofnięcie pozwu i zrzeczenie się roszczenia (art. 203 § 1 k.p.c.), taką czasową czurę dopuszczalności jej skutecznego odwołania stanowić powinno wydanie postanowienia o umorzeniu postępowania (art. 203 § 4 k.p.c.). Sąd Okręgowy to stanowisko aprobuje i uważa, iż cofnięcie wniosku w postępowaniu nieprocesowym jest dopuszczalne do chwili uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania. Cofnięcie wniosku jest czynnością procesową, a wśród jej konstytutywnych cech wymienia się: fakultatywność, odwołalność, prekluzyjność, niesamodzielność. Odwołanie oświadczenia o cofnięciu wniosku nie wymaga przy tym powołania się na instytucje prawa cywilnego, gdyż z cofnięciem wniosku nie wiążą się skutki materialnoprawne. W postępowaniu nieprocesowym nie możemy bowiem mówić o zrzeczeniu się roszczenia, które wywołuje skutek materialnoprawny.

Uczestnik postępowania przed uprawomocnieniem się postanowienia o umorzeniu postępowania odwołał zgodę na cofnięcie wniosku. Także wnioskodawczyni w odpowiedzi na zażalenie oświadczyła, że Sąd rejonowy ją źle zrozumiał oraz że jej zamiarem nie było cofnięcie wniosku. Należy więc stwierdzić, że obecnie brak jest zarówno oświadczenia o cofnięciu wniosku, jak i zgody uczestnika na cofnięcie wniosku.

Dlatego Sąd Okręgowy na podstawie przepisów art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. uchylił punkty 1 i 2 zaskarżonego postanowienia. Uchylenie punktu drugiego było konsekwencją uchylenia postanowienia o umorzeniu postępowania, gdyż takie rozstrzygnięcie kończyło postępowanie w sprawie i wymagało wydania postanowienia o kosztach postępowania (art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). Skoro postanowienie kończące postępowanie zostało uchylone, to należało także uchylić rozstrzygnięcie o kosztach postępowania.